

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 9 2 5 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sreda, 28. avgust 2019 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani (1–12), od tega 1 prazno.

Barvna priloga ima 4 strani (13–16).

Obča

1. Napišite skupino naravnega rastlinstva, ki prevladuje v severnem subpolarnem pasu, in opišite eno lastnost prsti, na kateri uspeva to naravno rastlinstvo.

Naravno rastlinstvo: _____

Lastnost prsti: _____

(2 točki)

2. Na sliki 4 v barvni prilogi, so s črkami A, B, C označena območja z različnimi tipi prsti. Izpišite črko območja z najbolj rodovitnimi prstmi. Med navedenimi sedimentnimi kamninami obkrožite tisto, na kateri se najpogosteje razvijejo take prsti.

Črka območja: _____

Kamnina: apnenec lapor puhlica prod fliš

(2 točki)

3. Napišite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

_____ Na območjih z malo padavinami, kjer so prsti izsušene, veter zlahka odnaša prst.

_____ Težki kmetijski stroji zbijejo prst, zato v času padavin manj vode odteče po površju.

_____ Pretirana paša velikih čred živine vpliva na pospešeno erozijo prsti.

(2 točki)

4. Na sliki 5 v barvni prilogi je prikazana prst v tropskem pasu. Pojasnite vpliv podnebja na debelino te prsti.

(2 točki)

5. Pojasnite vpliv kmetijstva na naravno rastlinstvo v Sahelu na območju, ki je na sliki 4 v barvni prilogi označeno s številko 1.

(2 točki)

Svet 1

6. Glede na besedilo imenujte geološko dobo, v kateri je nastala reliefna enota Avstralije, ki ji pripada osamelec Uluru, in skupino kamnin po nastanku, v katero spada kamnina, ki ga gradi.

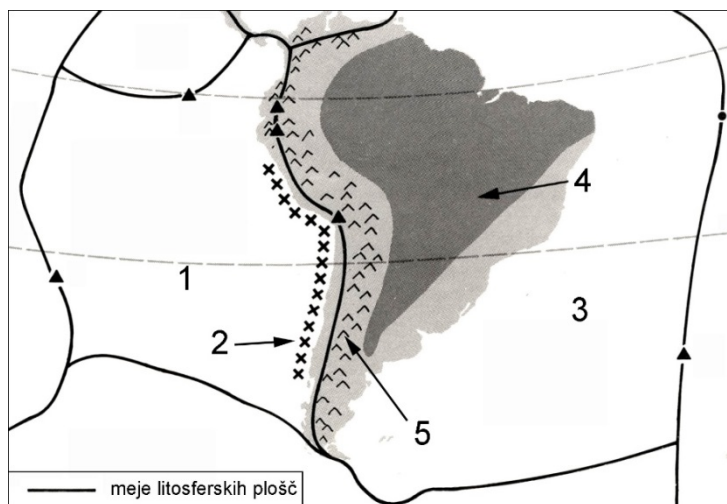
Uluru ali Ayersova skala je največji osamelec na svetu. Najdemo ga v geološko najstarejšem območju Avstralije. Znan je že iz kamene dobe, ko so v Avstralijo pripluli Aborigini. Dviguje se 318 metrov nad okolico, v širino meri 2 km, v dolžino pa 3,6 km. Zgrajen je iz rdečkastega peščenjaka in je ena glavnih naravnih znamenitosti celine. Za Aborigine je to sveti kraj.

Geološka doba: _____

Skupina kamnin po nastanku, ki gradi Uluru: _____

(2 točki)

7. Slika 1 prikazuje litosferske plošče in nekatere reliefne oblike na območju Južne Amerike. Napišite reliefni obliki, ki sta na sliki 1 označeni s številčkama 2 in 4.

Slika 1

(Vir: Waugh, D., 1984: North and South America, str. 7. Nelson. Edinburgh)

Reliefna oblika 2: _____

Reliefna oblika 4: _____

(2 točki)

8. Napišite DA na črti pred dvema pravilnima trditvama.

_____ Na nastanek površja Aljaske je vplivala alpinska orogeneza.

_____ Geološko najstarejši del Severne Amerike je na severovzhodu celine.

_____ Gorati zahod Severne Amerike sestavlja niz grudastih gorovij.

_____ Kanadski ščit je bil močno preoblikovan z gorsko poledenitvijo v pleistocenu.

(2 točki)

Svet 2

11. Pomagajte si s sliko 7 v barvni prilogi, ki prikazuje število turističnih prihodov po državah sveta.

Obkrožite najbolj turistično obiskano afriško državo.

Kenija

Nigerija

Egipt

Obkrožite najbolj turistično obiskano celino.

Severna Amerika

Avstralija

Evropa

(2 točki)

12. Imenujte del mesta, ki ga prikazuje slika 8 v barvni prilogi, in opišite dve značilnosti takih delov mest.

Naselje: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

13. S pomočjo besedila opišite dva vpliva zgraditve prometne infrastrukture na življenje staroselcev.

Nova cestna brazgotina v amazonskem gozdu

Gradnja ceste čez amazonski del v osrčju Bolivije, kjer se razteza nacionalni park Isiboro Secure (TIPNIS), je naletela na močan odpor med staroselskimi skupnostmi, ki živijo na tem območju. Po podatkih njihove organizacije gradnja 306 kilometrov dolge ceste ogroža izjemno občutljivi ekosistem in življenje plemen Chimane, Moxeni in Yurakeres.

(Prirejeno po: Tecco, S., 2011. Nova cestna brazgotina v amazonskem gozdu. Dnevnik.
URL: <https://www.dnevnik.si/1042466022>. Pridobljeno: 20. 1. 2018.)

1 _____

2 _____

(2 točki)

Evropa 1

16. Oglejte si sliko 9 v barvni prilogi ter imenujte reko z najdaljšo plovno potjo v Evropi za ladje nad 400 ton in morje, ki je označeno s črko A.

Reka: _____

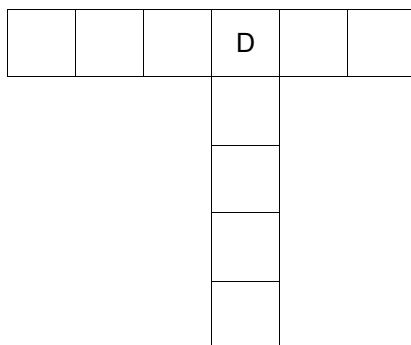
Morje: _____

(2 točki)

17. V ustrezna polja križanke vpišite pojma, ki ju opisujeta besedili.

Vodoravno: Zemljišče, ki so ga na Nizozemskem pridobili tako, da so plitve dele morja obdali z nasipi, nato pa iz tega dela izčrpali vodo.

Navpično: Ime projekta, s katerim so na Nizozemskem preprečili poplave tako, da so na ustjih rek zgradili sistem protipoplavnih nasipov in zapornic.

(2 točki)

18. V preglednici z oznako X označite dva pravilna opisa Bodenskega jezera.

	Iz jezera odteka reka Rona.
	Jezero je nastalo v tektonski udorini, ki jo je v pleistocenu preoblikoval ledenik.
	Poleg Švice jezero pripada še dvema srednjeevropskima državam.
	Severno od jezera se razprostirajo Alpe.

(2 točki)

19. S pomočjo slike 10 v barvni prilogi imenujte reliefno obliko, ki je nastala ob izlivu reke v morje, in obkrožite proces, ki je najbolj vplival na nastanek te reliefne oblike.

Reliefna oblika: _____

Proces: morska erozija rečna akumulacija denudacija morska akumulacija

(2 točki)

Evropa 2

21. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

Cilji skupne kmetijske politike v Evropski uniji so se skozi čas spreminjali. Najnovejša cilja sta

- A zagotavljanje kakovostno pridelane hrane.
- B spodbujanje uporabe pesticidov.
- C finančna podpora mladim kmetom.
- D spodbujanje uporabe gensko spremenjenih organizmov v ekološkem kmetovanju.

(2 točki)

22. Opišite naravni in družbeni dejavnik, ki vplivata na visoko razvitost nizozemskega kmetijstva.

Naravni dejavnik: _____

Družbeni dejavnik: _____

(2 točki)

23. Opišite dve različni prilagoditvi kmetijstva Južne Evrope na prevladujoči tip podnebja v tem delu Evrope.

1 _____

2 _____

(2 točki)

24. Slika 3 prikazuje spreminjanje deleža enega izmed gospodarskih sektorjev Madžarske v njenem celotnem BDP. Obkrožite črko pred naslovom, ki ustreza vsebini slike 3, in opišite vzrok za spremembo deleža tega gospodarskega sektorja v celotnem BDP Madžarske med letoma 1990 in 1995.

Slika 3

(Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 83. Modrijan. Ljubljana)

Naslov slike 3:

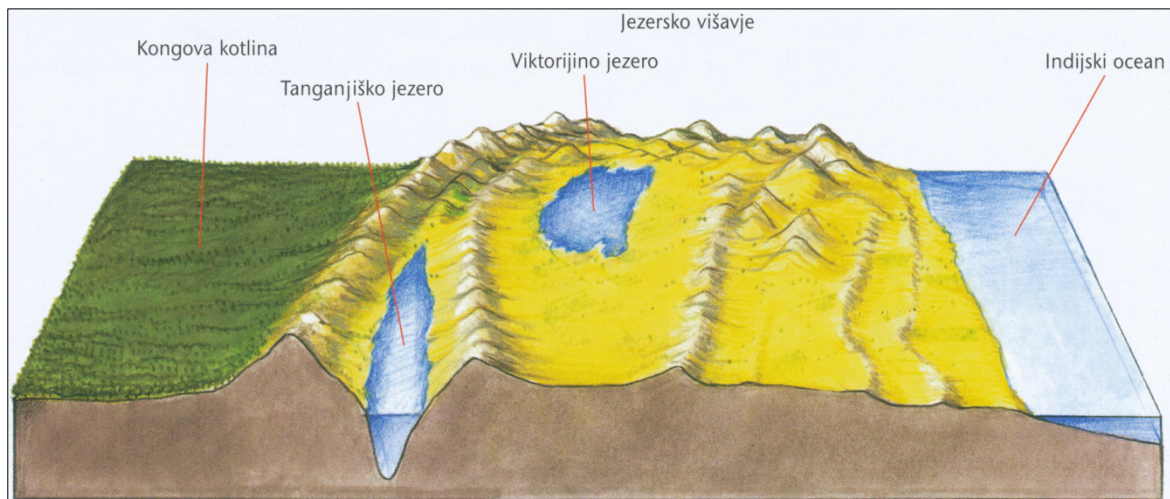
- A Delež primarnega sektorja v celotnem BDP Madžarske
- B Delež sekundarnega sektorja v celotnem BDP Madžarske
- C Delež terciarnega sektorja v celotnem BDP Madžarske

Opis: _____

(2 točki)

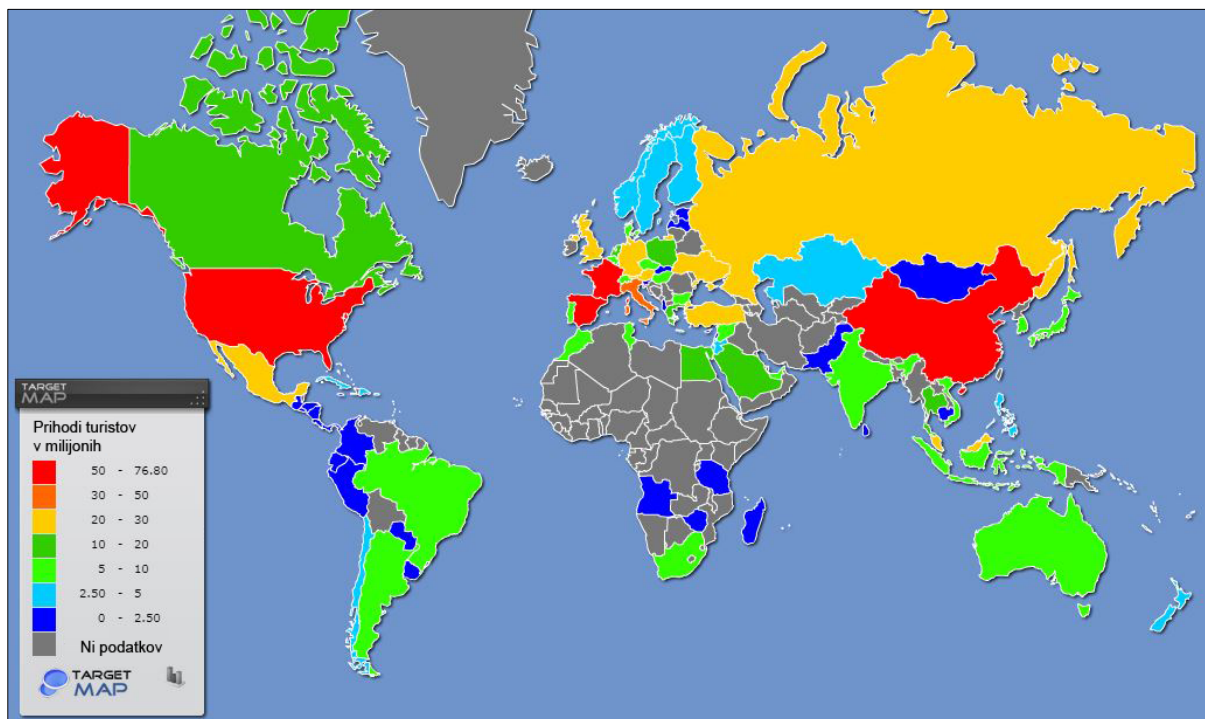
25. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv prsti na razvitost irskega poljedelstva.

(2 točki)

Slika 6

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet. Geografija za 2. letnik gimnazij, str. 39. Modrijan. Ljubljana)

Slika 7

(Prirejeno po: Earn9, 2012: International tourist arrivals 2010. Target map.
URL: <https://www.targetmap.com/viewer.aspx?reportId=10329>. Pridobljeno: 20. 1. 2018.)

